

TEMAT LEKCJI: **ŻYJEMY W GLOBALNYM ŚWIECIE...**

(gimnazjum)

1. GŁÓWNE ZAGADNIENIA LEKCJI

Podczas lekcji zaprezentowane zostanie szerokie spektrum problemów globalnych zachodzących we współczesnym świecie. Proponując różnorodne ćwiczenia i pracę różnymi metodami, zmierzamy do uświadomienia uczniom, że:

- świat, w którym przyszło im żyć, jest coraz bardziej zglobalizowany,
- rozwiązywanie problemów globalnych jest niezwykle złożone i wymaga konsekwentnej, harmonijnej współpracy na szczeblu ponadpaństwowym oraz ponadnarodowym,
- nikt nie powinien pozostać obojętny na problemy globalne, one w jakimś stopniu dotyczą każdego z nas.

2. CELE LEKCJI

Po zakończeniu lekcji uczeń powinien:

- uświadomić sobie skalę oraz różnorodność powiązań łączących państwa świata oraz ich mieszkańców,
- rozumieć nieuchronność procesów globalizacyjnych zachodzących we współczesnym świecie,
- wyjaśniać konsekwencje wybranych problemów globalnych, w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, globalnej),
- zaproponować możliwe do podjęcia działania, zmierzające do rozwiązania lub złagodzenia konsekwencji wybranych problemów globalnych.

Podczas zajęć rozwijane są umiejętności:

- ustalania związków przyczynowo-skutkowych między różnymi zjawiskami i procesami (naturalnymi lub społeczno-gospodarczymi),
- analizowania problemów, określania wynikających z nich konsekwencji oraz poszukiwania rozwiązań,
- orientacji na mapie politycznej świata.

3. UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI LEKCJI

Ćwiczenie, które zaplanowane jest jako praca grupowa w części wprowadzającej do lekcji, może być ze względów organizacyjnych (np. czasowych) wykonane przez uczniów w domu. Jeśli podejmiesz taką decyzję, karteczki z odpowiednimi poleceniami rozdaj uczniom na poprzedniej lekcji (zachowaj zróżnicowanie poleceń — kilku uczniów otrzyma jednakowe zadanie domowe). Postąp tak samo, jeśli uznasz, że na lekcji uczniowie mogą mieć trudności z wykonaniem tego zadania.

Przed lekcją zastanów się, które z problemów globalnych chcesz przybliżyć uczniom. Możesz skorzystać z propozycji wymienionych w załączniku 2 lub zdecydować się na inne. Dokonując wyboru, postaraj się, żeby każdy problem można było połączyć z przynajmniej jednym, a najlepiej z co najmniej dwoma, spośród pozostałych (ustalić między nimi związek przyczynowo-skutkowy). Ze względu na zaproponowaną w scenariuszu metodę pracy liczba wybranych problemów powinna odpowiadać liczbie uczniów minus 1.

Kartki z wypisanymi problemami globalnymi rozłóż przed lekcją na stole (tekstem do dołu).

W scenariuszu zaproponowano dwie wersje podsumowania zajęć. Wybierz jedną z nich (jeśli starczy ci czasu – możesz wykorzystać obydwie).

4. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- karty pracy dla grup (zał. 1) lub karteczki z poleceniami dla każdego ucznia (opcjonalnie)
- polityczna mapa świata (ścienna)
- kilka kłębków grubej włóczki lub sznurka, nożyczki
- kartki (najlepiej formatu A4) z wypisanymi problemami globalnymi (zał. 2), agrafki lub szpilki
- duże arkusze papieru, kolorowe pisaki
- metki samoprzylepne na rolkach w kolorze zielonym, żółtym i czerwonym (lub kółka/kwadraty wycięte z arkuszy bloku zeszytów kolorowych, najlepiej samoprzylepnych)

5. POJĘCIA

- problemy globalne
- przyczyna/skutek
- produkt/półprodukt
- inne pojęcia w zależności od zestawu wybranych przez nauczyciela zagadnień

6. PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Podziel uczniów na trzy grupy. Rozdaj karty pracy i określ maksymalny czas wykonania ćwiczenia. W razie potrzeby udziel uczniom dodatkowych wyjaśnień. Uwaga — jeśli uczniowie wykonali to zadanie w domu, przejdź od razu do referowania wyników pracy.

Poleć, aby poszczególne grupy przedstawiły wyniki swojej pracy. W trakcie referowania jeden z uczniów zaznacza wymieniane państwa, naklejając we właściwych miejscach na mapie świata kolorowe karteczki. Zwróć uwagę uczniów na przestrzenny „rozrzut” kolorowych znaczków na mapie. Poproś 2-3 osoby, aby krótko powiedziały, co zmieniłoby się w ich życiu, gdyby towary i produkty pochodzące z innych krajów nie były dostępne na polskim rynku; czego brakowałoby im najbardziej?

Rozwinięcie

Poproś uczniów, aby wylosowali jedną spośród kartek z wypisanymi problemami globalnymi, kartkę przypięli do ubrania i stanęli (lub usiedli na krzesłach) na obwodzie koła. Osoba, dla której zabrakło kartki, otrzymuje kłębek włóczki i wchodzi do środka kręgu. Jej zadaniem będzie przekazywanie kłębka kolejnym osobom (najlepiej obwiązywać włóczką rękę ucznia). Uwaga: zapytaj uczniów, czy rozumieją wszystkie sformułowane na kartkach pojęcia/słowa; jeśli trzeba, udziel dodatkowych informacji i wyjaśnień.

Podaj główną zasadę ćwiczenia: aby można było połączyć dwa problemy, uczniowie, którzy mają przypięte kartki z ich opisem powinni wyjaśnić, jaki związek

między nimi zachodzi. Jeśli osoba, do której dotarł kłębek, nie potrafi wskazać kolejnego możliwego powiązania, można rozpocząć następny „łańcuch”, używając drugiego kłębka włóczki. Końcowym efektem będzie podobna do pajęczyny sieć obrazująca powiązania i zależności między różnymi zjawiskami i procesami naturalnymi i/lub społeczno-gospodarczymi zachodzącymi we współczesnym świecie (oczywiście dany problem może się łączyć z kilkoma innymi).

W drugim etapie uczniowie — metodą burzy mózgów — starają się wskazać, jakie działania mogłyby zostać podjęte, aby przynajmniej ograniczyć negatywne konsekwencje niektórych globalnych problemów. Uczeń w środku kręgu tym razem otrzymuje nożyczki, aby symbolicznie rozciąć powiązania, w przypadku których proponowane przez uczniów przedsięwzięcia mogą w istotny sposób wpłynąć na poprawę sytuacji.

Podsumowanie

Wersja I

Rozdaj uczniom duże arkusze papieru i kolorowe pisaki. Poproś, aby narysowali plakaty, których hasłem przewodnim będzie temat dzisiejszych zajęć: *Żyjemy w globalnym świecie...* (praca w grupach).

Wersja II

Kartki, które uczniowie mieli przypięte do ubrań, rozłóżcie na stołach. Poproś, aby spośród wypisanych problemów wybrali po jednym, który według ich opinii jest najpilniejszy/najłatwiejszy/najtrudniejszy do rozwiązania. W tym celu każdy uczeń otrzymuje trzy samoprzylepne metki w różnych kolorach i nakleja je na wybranych kartkach, oznaczając w ten sposób odpowiednio:

żółtą — problem najpilniejszy,
zieloną — problem najłatwiejszy,
czerwoną — problem najtrudniejszy.

Poleć, aby na zadanie domowe uczniowie wynotowali pomysły zmierzające do rozwiązania tego problemu, który otrzymał „żółte światło” — przez największą liczbę osób został uznany za najpilniejszy do rozwiązania. Chętni mogą się dodatkowo zmierzyć z problemem najtrudniejszym, oznaczonym naklejkami czerwonymi.

Załącznik 1.

Grupa 1. Co wczoraj jadłeś i piłeś?

- ✓ Z jakich państw pochodzą produkty spożywcze (lub potrzebne do ich wyprodukowania półprodukty roślinne i zwierzęce), które znalazły się w Twoim wczorajszym jadłospisie?

Wzór notatki: *herbata — Indie*

Grupa 2. Co masz na sobie?

- ✓ Z jakich krajów pochodzą ubrania, które nosisz? Gdzie je uszyto lub skąd pochodzą półprodukty, z których wykonano użyte do uszycia tych ubiorów tkaniny?

Wzór notatki: *bluzka — Chiny*

Grupa 3. Co nosisz w torbie?

- ✓ Sprawdź, co masz w szkolnej torbie. W jakich państwach wyprodukowano Twoje szkolne przybory (lub inne przedmioty, które wyciągnąłeś z torby)?

Wzór notatki: *ołówki — Czechy*